

Sağlık Sahtekarlığında Bir Boyut: SAHTE ECZANELER

Ecz. Levent BUDAK (*)

12. 12 1986 tarih ve 39647 sayılı Bakanlık Genelgesi ile camiamızda sevinçle karşılanan bir uygulama başlamış bulunmaktadır. Olayın yasal boşlukları tam olarak doldurulmasada özünde sahte eczane (MUVAZAA) olayına büyük çapta darbe vuracağı kesinlikle belli olan bu uygulamayı başlatanları meslekdaşlarımız minnetle anacaktır.

Bakanlığın keyfi bir uygulamayla 1984 yılından itibaren eczane açılış, nakil ve devirlerinde Bölge Eczacı Odalarının yetkilerini kaldırması, o günden bu genelge yayınlanana kadar geçen sürede sahte eczane açılımını hızla arttırmış, bu tip eczane sahiplerine ve bunların mesul müdürlüğünü yapan meslekdaşlarımıza cesaret vermektense başka hiçbir işe yaramamıştır.

Yeni genelge ile eczane açılış, nakil ve devirlerinde Bölge Eczacı Odalarından uygunluk belgesi istenilmesine başlanmış ve bölge odaları da derhal kendi bünyelerinde "muvazaa araştırma tesbit ve inceleme komisyonları" oluşturarak faaliyete başlamış bulunmaktadır. 1987 yılı başından beri bu çerçevede yapılan bölgesel çalışmalar neticesinde, Eczacı Odalarının muvazaa'da ne denli etkili rol oynadıkları çok açık gözlenmektedir.

Her ne kadar 6197 sayılı kanunda yapılması istenen değişiklikler meclis gündemine girememiş olsada, olayın yasal boşluğu hala devam ediyor olsa da bölge odalarının yaptığı çalışmaların bu yaramıza nihai darbeyi vuracağı belli olmaktadır.

Günümüzün sosyal ve ekonomik koşullarında eczacı-eczacı ortaklığı camiamızda hoşgörüle bakılan bir durum arzietmekte, pek çok Avrupa ülkesinde de bu uygulama yasallaşmış bulunmakta ise de ülkemizde bu oluşumun yasal prosedürü bir türlü uygulama alanına konamamıştır.

Eczacılık Fakültelerinde yapılan eğitim esnasında, sahte eczaneler konusunun yeterince işlenmemesi, bu tip

(*) İzmir Eczacı Odası Genel Sekreteri
Muazaa Araştırma ve Tespit Komisyonu Başkanı

uygulamaya girebilecek eczacıya olayın getirebileceği olumsuz koşullar ve risklerin yeterince yansıtılmaması neticesi, öğrencilerimizin bu konuda yeterince aydınlanmadan mesleğe adım atmalarına sebep olmakta ve genç meslektaşlarımızın ekonomik güçlükleri de gözönüne alınırsa çabucak bu tuzağa düşüp deforme olmalarına yol açmaktadır.

Sahte eczanelerin bugünkü büyük boyutlara ulaşmasında hiç şüphe yok ki biz eczane eczacılarının da katkısı gözardı edilmemelidir. Yıllarca eczanelerimizde çalıştırdığımız ve meslek dışından alıp maddi manevi desteklerimizle camiamıza kattığımız kalfa sınıfının ekonomik olarak güçlendikleri ve yeterli bilgi birikimini edindiklerini sandıkları anda sahte eczacılığın ana sebebi olduğu yoğun olarak gözlenmektedir. Kendi mesleğimizden kazandığımız ekonomik potansiyelin meslek dışındaki kişilere de pay sağlaması neticesinde sahte eczane canavarına bir parça ekme te biz vermiş olmuyormuyuz?

Geçmiş yıllarda meslektaş sayımızın azlığı neticesinde eczanelerde kalfa çalıştırmak mazur görülebilirdi ama bugün rakamı çok yükselen eczacı sayısından bu hususta yeterince yararlanmak lazımdır. Eczanelerimizde kalfalara verilen rakamın pek az üzerinde olan bir ücretle "yardımcı eczacı" kavramını bünyemizde oluşturabiliriz. Böylece sürekli olarak iyi sağlık hizmeti halkımıza sunulabildiği gibi yeni mezun meslektaşlarımıza da istihdam alanı açılabilenekte ayrıca meslek kazancımızın da bünyemiz içinde kalması sağlanabilmektedir. Son günlerde özellikle büyük eczanelerde görmeye başladığımız yardımcı eczane uygulamasına yoğunluk kazandırabilirsek muvazaa'lı eczane olayının da önüne bir set daha çekilebilecektir.

1985 yılından itibaren uygulamaya başlanan T.E.B. Yardımlaşma Sandığı kredileri ile sahte eczane açılmalarına yeni bir alternatif oluşmuş, genç meslektaşlarımızın ekonomik sorunlarına büyükçe bir ölçüde katkıda bulunulması sağlanmıştır. Bugün çok üst düzeyde sahip çıkılan ve güçlü bir ekonomiye ulaşan bu sandık sayesinde pek çok meslektaşımız muvazaa batağına saplanmaktan kurtulmakta ve kendi eczanelerinin sahibi olabilmektedirler. Eczane açma kredileri sadece ilk eczane açılışlarında verilebildiği için muvazaalı eczane işletecek meslektaşımız bu hakkını da yok etmekte ve ilerde kendisinin açacağı eczaneye uygulayabileceği bu maddi katkıyı da kaybetmektedir.

Bütün bu bilgiler ışığında Başkanlığım altında oluşturduğumuz komisyonumuz; tüm üyelerinin yaptığı özverili çalışmalar neticesinde, muvazaa yapmış olan veya yapmaya meyil eden pek çok meslektaşımızı ikna ederek bu deformasyondan kendilerini kurtarmalarına yardımcı olmuştur. Tüm iyi niyetli yaklaşımlarımıza rağmen muvazaalı eczane açmak isteyen ve halen muvazaalı olarak çalışmaya devam eden 18 eczane hakkında işlem yapılmış ve bu meslektaşlarımızın gerekli yasal cezalara çarptır-

rılması ve eczanelerinin kapatılması sağlanmıştır. Meslekten men cezasına kadar varan bu tip cezaların sebebi bizler olmamakla birlikte sonuçları yine de hepimizi üzmektedir. Son günlerde sahte eczane açma müracaatlarında belirgin bir düşme görülmeside yine hepimizi sevindir-mektedir.

Netice olarak; bu çalışmalar sonucu açık bir şekilde de görüleceği gibi Bölge Eczacı Odaları sahte eczaneler konusunda önemli bir yapıtaşı olabilmekte, kendisine veri len görevi en iyi ve tarafsız bir şekilde uygulayabilmektedirler. Türkiye'nin her yönünde bu yaramıza merhem sürülmeye ve yaranın tedavi edilmesi sağlanmaya başlamış bulunmaktadır. Bu çalışmaların daha da iyi neticeler vermesi ve bu yaramızın tümünden kapanmasının sağlanması Bakanlığımızın muvazaa'ya bakış açısına ve odalara verdiği özgüven ve yetkinin daha da arttırılarak devamına bağlıdır.

Sahte Eczanelere bazı çevrelerce sağlanan dolaylı destek ancak bizlerin duyarlılığı ile engellenecektir.

Sahte Eczanelere karşı sürdürülen çalışmaların başarıya ulaşması konuya hepimizin aynı ölçüde ilgi göstermesiyle söz konusudur.

Ve bunun adı "Muvazaa" nın ötesinde sahtekarlık, sahtekarlığa ortak olmaktır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı'na Açık Soru

Sayın Kalemli,

13 Mayıs 1987 günü televizyon haberlerinde zat-ı alinize İsviçre'de bulunan ULUSLARARASI İLAÇ SANAYİİ İŞVERENLER KURULU tarafından "Başarı belgesi" verildiğini izledik. Bir sonraki gün Anka ajansı haberinde, başarı belgesi-nin Bakanlığımızın "İLAÇ KONUSUNDAKİ BAŞARILI ÇALIŞMASI" nedeni ile 50 ülke İLAÇ SANAYİCİSİ'nin oluşturduğu bu kurul tarafından verildiği yazılıydı.

Herhangi bir yanlış yoruma neden olmaması düşünülerek akla gelecek soruları size yansıtmayı uygun gördük. Şöyle ki;

- Belgenin verilme amacı olan "ilaç konusundaki başarılı çalışmalar" işverenler tarafından bu şekilde yorumlandığına göre bu çalışmalar kime yöneliktir?

- "İlaç konusundaki başarılı çalışmalar" nedeni ile Uluslararası İlaç İşverenler Kurulu tarafından daha önce hangi ülkelerin Sağlık Bakanları'na bu tür belge verilmiştir?

- Sizin gibi akademik ünvanı olan bir kişiye böylesine bir değerlendirme ile bu belgeyi veren işveren kuruluşunun "bilimsel değerlendirme" yapabilmesi söz konusudur? Yoksa kuruluşun çalışmalarında aldığı kıstas "ticari çıkar" mıdır?

- Seçim sath-ı mahalline girdiğimiz şu aylarda salt bir "seçmen" olan biz ve bizim gibilerin yanlış yapmasını önlemek için yanıtlarımızla göstereceğiniz yolun, ilaç konusundaki çalışmalarınızın demokratik alanda başka bir başarısı olacağı inancındayız.

Gereği için bilgilerinize saygı ile arz olunur.

Bir Soru da İlaç ve Eczacılık Genel Müdür V. Rıfat Öktem'e!....

Genel Müdürlüğünüzün ruhsatını, üretim iznini verdiği ve prospektüsünü onayladığı Hoechst firmasının TARIVID film tablet adlı ilacı ilğimizi çekti

Prospektüsünde diyor ki;

"Uyarı

Kültür ve antibiyogram yapıldıktan sonra acil haller dışında, hastaneler enfeksiyon kontrol komisyon(?) kararı ile ve yalnız hastanelerde(?) kullanılmalıdır."

- Tarafınızdan onaylanan kullanım bu olunca, ilacın sadece hastane eczanelerinde bulunması gerekmez mi?

- Hastane enfeksiyon kontrol komisyonları ne zaman oluşturulmuştur?

- Bu konulara aykırı durumlarda yaptırımınız ne olacaktır? NE DİYORSUNUZ?

Sağlık Bakanlığına Bir Uyarı : ASPIRİN TEHLİKE YARATABİLİR!

Tüm dünyada özellikle 12 yaşın altındaki çocuklarda grip, su çiçeği gibi ateşli hastalıklarda doktor kontrolü olmadan kullanıldığı zaman Rey Sendromuna sebep olduğu iddia edilen Aspirinin kullanımı tüm dünyada denetim altına alınıyor ve tüketici bu konuda uyarılıyor.

Ve ülkemizin en ilginç çocuk aspirinleri prospektüslerinde yaşanan çelişki...Ön yüzünde;

"Çocuklar için hazırlanmış olan bu ASPIRİN şekli, soğuk algınlığı(?) grip(?) ve diğer hastalıklarda görülen ağrıların giderilmesinde ve ateşin düşmesinde(?) kullanılabilir güvenilirdir bir ilaçtır."

Arka yüzündeki uyarı ise çok daha ilginç;

"0-4 yaş grubunda, yüksek ateşe karşı(?) ASPIRİN kullanılmadan önce hekime danışılması tavsiyesi olunur." **Gelişmiş ülkeler uyarılarını tüketiciye yönelik düzenlerken, biz üreticiyi daha ne kadar kolayacağız?**

Bizde ise Aspirin bakkallardan, süpermarketlere kadar her köşede rahatça satılan ve en yaygın denetimsiz kullanılan ilaç.

Başta ABD, B.Almanya, İngiltere olmak üzere pek çok ülke gereken önlemleri alırken, biz mutlaka ülkemizde birilerinin ölmesini mi bekleyeceğiz?

İzmir Eczacı Odası olarak SSYB ilgililerini uyarıyoruz ve belki yararlı olur düşüncesi ile son yıllarda tüm dünyada Aspirine karşı alınan önlemleri açıklıyoruz.

11 HAZİRAN 1984 BATI ALMANYA

Prospektüslerde değişiklik (Kombinasyonlar dahil). Ayrıca çocuklar için REYE SENDROM uyarısı ilave edilecek.

RONALD ARZNEİMİTEL GmbH ürününe (schemerzex Tb) sadece '17 yaşın üstündekilere verilir' yazdırıyor.

1 OCAK 1985

Aspirin üreticileri aynı zamanda Şubat 1985 başlarında başlamak üzere radyo, TV bildirimleri ve posterleri ile Rey Sendromu ve aspirinin muhtemel ilişkisini belirtir yayım yapmak konusunda anlaşılıyor.

Gripte kullanımı prospektüslerden çıkarılacak.Uyarı etiketleri yapıştırılacak.

21 OCAK 1985

US Centers for Disease Control tarafından yaptırılan Pilot Çalışma;

"Su çiçeği ve grip olan çocuklarda, hastalıkları sırasında aspirin kullananlarda Rey Sendrom görülme ihtimali 25 misli artmaktadır." Dr.Sidney Wolfe

23 OCAK 1985

ABD aspirin endüstrisi 11 Ocak'ta aspirin ürünleri üzerine Rey Sendromu uyarısı koyma konusunda karar aldı.

18 EYLÜL 1985

Ebeveynleri uyarı çalışmaları konusunda araştırma neticesi;

Ebeveynlerin %53'ü uyarılmış; %47'si ise Rey Sendrom riskinden haberdar değil.

ARALIK 1985

Tüm aspirin veya aspirin ihtiva eden OTC ürünleri benzer uyarıya taşıyacaktır. UYARI; "Çocuklar ve gençler (teenagers) su çiçeği ve grip semptomları için bu ilacı daha önce nadir fakat ciddi bir hastalık olan Rey Sendromu konusunda doktora danışmadan kullanmamalıdır."

Bu uyarı diğer çalışmaların neticeleri alınana kadar sürdürülecektir.

Ben diyorum ki;

"Eğer ilacı üretenin üretimine, topluma ve kendisine saygısı yoksa, ilacının köşe başlarında, büfelerde satılmasına-yasaya aykırı olsa bile- göz yumar.

Ve onlardan herşey beklenir. Onların da kimseden saygı beklemeye hakkı yoktur."